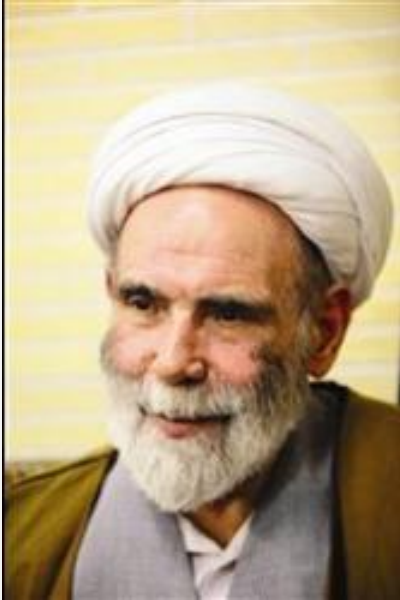

طلبکاری و بدهکاری به خدا

رُوی عن علیّ علیه السلام قال: إنْ كُنْتَ حَرِيصاً عَلَى طَلَبِ الْمَضْمُونِ لَكَ فَكُنْ حَرِيصاً عَلَى ادَاءِ الْمَقْرُوضِ عَلَيْكَ ترجمه: اگر در طلب آنچه برای تو ضمانت شده است حریص هستی، پس حریص باش بر ادای آنچه بر تو واجب شده است.

رُوی عن علیّ علیه السلام قال: إنْ كُنْتَ حَرِيصاً عَلَى طَلَبِ الْمَضْمُونِ لَكَ فَكُنْ حَرِيصاً عَلَى ادَاءِ الْمَقْرُوضِ عَلَيْكَ ترجمه: اگر در طلب آنچه برای تو ضمانت شده است حریص هستی، پس حریص باش بر ادای آنچه بر تو واجب شده است. شرح حدیث: روایت از امیرالمؤمنین «صلوات الله علیه» منقول است که حضرت فرمودند: کوشش تو نسبت به طلبکاری‌هایت و بدهکاری‌هایت مساوی باشد. این یک جمله کوتاه را گفتم و توضیح می‌دهم. فرض کنید شما هم از کسی طلب دارید و هم به فرد دیگری بدهکارید. چه مقدار در فکرت هست؟ تلاش می‌کنی و می‌روی دنبالش و به او مراجعه می‌کنی؟ می‌گویی آقا! طلب ما را بده! به همان مقدار هم نسبت به بدهکاری‌هایت تلاش کن. برو دنبال بدهکارت، بدهی‌اش را به او بده. یا به او زنگ بزن: فلانی! بیا این بدهکاری را که من به تو دارم بگیر. خیلی سطحش را آوردم پایین. لاقل به‌طور مساوی باشد. آدم با انصاف که هم طلب دارد و هم بدهی دارد، در کوشش کردن نسبت به به‌دست‌آوردن طلب، چقدر کوشش می‌کند؟ به همان مقدار هم کوشش کند در ادا کردن بدهی‌اش. چقدر تلاش می‌کنی راجع به به‌دست‌آوردن طلبت؟ به همان مقدار هم تلاش کن برای ادا کردن بدهی‌ات. در این روایت حضرت می‌فرماید: «إنْ كُنْتَ حَرِيصاً عَلَى طَلَبِ الْمَضْمُونِ لَكَ». از نظر لغوی اینجا حرص به معنای کوشش است. آخر آدم اینطور است. طلب‌هایش دو جور است. یک طلب‌هایی هست که می‌سوزد، سوختی دارد و یک طلب‌هایی است که نمی‌سوزد و سوختی ندارد؛ صد در صد به موقعش به من می‌دهد. طلب‌هایی است که ضمانت شده است. علی علیه‌السلام این را می‌خواهد بفرماید «إنْ كُنْتَ حَرِيصاً عَلَى طَلَبِ الْمَضْمُونِ لَكَ» اگر بنا بر این است که تو کوشش کنی برای به دست آوردن روزی‌ای را که ضمانت شده یعنی سوختی ندارد و در رأس مدت خدا به تو می‌دهد، صبح بلند می‌شوی راه می‌افتی بدو... و بعدش هم خدا خدا... هر دوتایش را گفتم. هم عمل و هم لفظ، خدا بده خدا بده. مرتب مطالبه می‌کنی چون روزی را از خدا طلبکاری. هم می‌دوی هم می‌گویی. لاقل با انصاف باش آنهم که به خدا بدهکاری همانگونه عمل کن «فَكُنْ حَرِيصاً عَلَى ادَاءِ الْمَقْرُوضِ عَلَيْكَ»، پس حریص باش بر ادای آنچه بر تو واجب شده است. اینطور باش. «مفروض علیک» یعنی واجبات. واجبات را ما به خدا بدهکاریم، بدهی ما به خدا واجبات است و طلب ما از او روزی است. نگاه کنید چقدر علی علیه‌السلام تنزل می‌دهد. تنزل می‌دهد که من و تو بفهمیم. خدا را بدهکار به تو می‌کند و تو هم یک طلبکار از او. از این طرف هم، تو هم یک بدهکاری به او داری و او هم از تو طلب کرده. می‌گوید لاقل با خدا اینطور معامله کن. همانطور که کوشش می‌کنی نسبت به آنچه مطالبه داری، یعنی از خدا روزیت را طلبکاری، همانطور هم آنهایی را که بدهکاری بده به خدا. چطور شده آنها را، یعنی واجبات را پشت گوش می‌اندازی؟! اصلاً سراغ بدهی‌ها نمی‌روی! کوشش نسبت به بدهکاری نداری ولی کوشش نسبت به طلبکاری داری. تو بی‌انصاف نیستی!!!

پی‌نوشت:

غرر الحکم، ص 176، حدیث 3370

آیت‌الله مجتبی‌ی تهرانی